

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет/інститут філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ МЕДІАСЕРЕДОВИЩА

Освітня програма Журналістика

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 061Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 31 серпня 2022р.

м. Івано-Франківськ – 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія медіасередовища
Освітня програма	Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	061 Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/

2. Опис дисципліни

<p>Мета викладання дисципліни: формування у студентів цілісного уявлення про особливості взаємодії людини та групи з інформаційним середовищем, компетентностей, пов'язаних із вивченням психологічних аспектів медіавиробництва та медіа впливу.</p> <p>Цілі вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань про психологічні особливості інформаційного суспільства, розуміння психологічної складової медіавиробництва, особливостей сприймання та інтерпретації, індивідом і соціальними групами інформації за посередництвом медіа, особливостей впливу медіа на свідомість і поведінку споживачів медіаконтенту, розвиток у студентів практичних навичок аналізу медіаконтенту та відповідального використання інформації.</p>
<p>Компетентності</p>
<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним</p> <p>СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності</p>
<p>Програмні результати навчання</p>
<p>ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань</p> <p>ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.</p> <p>ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.</p>

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання	Знати: Предмет і завдання медіа психології. Основні поняття медіа психології. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.	Опрацювати питання по темі, таести
2	Тема 2.	Знати :	Аналіз медіаконтенту .

	Застосування маніпулятивних технологій в медійному просторі: психологічний аспект	Основні тенденції подачі та сприйняття інформації (на прикладі РФ) Методи медійного маніпулювання свідомістю аудиторії. У чому небезпека сучасного телебачення?	Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф.Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К., 2012. С.328-342. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с.
3.	Тема 3. Психологічний вплив у сфері масової комунікації .	Знати : -Види впливу інформаційного повідомлення на групи реципієнтів за Мак-Квейлом. Сфери досліджень ефектів медіа. Формування стереотипів під впливом ефектів медіа. Індивідуальні та суспільні реакції на медіа вплив.	Опрацювання літератури: 1.Шестерина А. М. Психология журналистики / А. М. Шестерина. – Изд-во Ворон. гос. ун-та. – 2010. – 250 с. 2.Шиллер Г. Манипуляторы сознанием / Г. Шиллер. – СПб.: Питер, 2013. – 365 с. 3.Чумакова, В. П. (2015). Концепция Герберта Маршалла Маклюэна: Медиа в социокультурной динамике. 4.Сергей Кара-Мурза, (2010) Манипуляция сознанием, М.: Эксмо. 5.Почепцов, Г. (2019). Пропаганда 2.0. Litres.
4.	Тема 4. Типологія медіазалежностей та основні методи їх подолання.	Знати: Медіазалежності різних типів. Медіавпливи: ілюзії розвитку вербального інтелекту (проблеми формування емоційного, соціального, практичного інтелекту). Масмедійний вплив в умовах інформаційної війни.	Самоаналіз «Вплив медіа».
5.	Тема 5. Нові інформаційні технології : психологічний аспект.	Знати: Роль конвергентних ЗМІ та соціальні мережі як засіб моделювання соціальної поведінки. Закономірності формування моделей поведінки та установок за допомогою мас –медіа Основи інформаційної безпеки в умовах сьогодення : психологічний аспект	Провести аналіз мінімум трьох ЗМІ на предмет використання маніпулятивних технологій : Емоційний резонанс Відволікання уваги від теми Пропаганда та маніпуляції Підміна понять Клікбейт /гейтспіч Використання стереотипів та міфологізація Інші методи впливу Для прикладу використовувати як українські так і закордонні медіа . Рекомендовано робити вибірку контенту на конкретну тематику протягом 2- 3 тижнів.
6.	Тема 6. Психологічні аспекти журналістської діяльності.	Знати: Когнітивні упередження та їх вплив на роботу журналіста «Просторова психологія» у роботі журналіста Психологічні бар'єри у роботі журналіста Трикутники спілкування та інші види комунікації в	Опрацювання літератури : Лизанчук В. Психологія мас-медіа . [Електронний ресурс].- Режим доступу : https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%BC%D0%B0%D1%81-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.pdf

	роботі журналіста	Лашкіна М.Г. [Електронний ресурс].- Режим доступу : http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/74220/17-Lashkina.pdf?sequence=1 Рожик М. [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:yqBJgrex4ggJ:scholar.google.com/&hl=ukhttps://verified.ed-era.com/ua/social-media/part-bk&as_sdt=0,5&as_vis=1 https://verified.ed-era.com/ua/social-media/part-b
--	-------------------	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	50
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	
Залік	40
Максимальна кількість балів	10
	0

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																Разом	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		17
Лекції																		
Семінарські заняття							1		1		1		1		1			50
Самостійна робота														1				10
Індивідуальні завдання																		
Залік																	4	40
Всього за тиждень							1		1		1		1	1	1	4		10
							0		0		0		0	0	0	0		0

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, Комп'ютери
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вальорска М. А. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с. 2. Вітюк Н.Р. Медіапсихологія : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 112 с. 	

3. Вуйтік Н. 15 ресурсів для перевірки інформації. URL: <https://medialab.online/news/15check/>
4. Гордієнко Т. Чотири рецепти дослідження фейків за допомогою онлайн-інструментів. URL: <https://cutt.ly/cDAFcYc>
5. Гілмор Д. Mediactive / [Пер. з англ. О.Головка, журналіст-редактор Т.Рогова]. Запоріжжя: Interlink Academy for International Dialog and Journalism, Institute for Society and Communication, 2017.
6. Детектор Медіа. URL: <https://ms.detector.media>
Додаткова література :
7. Жарков Я.М., Дзюба М.Т., Замаруєва І.В., ін. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: Підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. 274 с.
8. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
9. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
10. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
11. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
12. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzheniya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
13. Лизанчук В. Психологія мас-медіа . [Електронний ресурс].- Режим доступу : <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%BC%D0%B0%D1%81-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0.pdf>
14. Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с.
15. Медіа LIVING DEMOCRACY. URL: <https://www.living-democracy.com.ua/key-concepts/media/>
16. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. С. 237-328.
17. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф.Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К., 2012. С.328-342.
18. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Баришполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубєва та ін.] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014.
19. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник . Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
20. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (м. Окінава, Японія, 2000 р.). URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=resource&action=ReviewResourceContent&id_r=49905&id_cat=121&id_cou=1634
21. Петрунько О.В. Діти і медіа:соціалізація в агресивному медіа середовищі. Ніжин, 2011.
22. Посібник з Верифікації. Визначний ПД з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій / За ред. К.Сільвермана, П.Перлманна. URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
23. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26

24. Почепцов Г. Информационные войны. Основы военно-коммуникативных исследований. URL: http://www.ligis.ru/librari_2/049/contents.html
25. Прилипко О. Ноам Хомський: 10 способів промивання мізків. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/noam-homskiy-10-sposobiv-promivannya-mizkiv>
26. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : [монографія] / Л. А. Найдюнова, О. Л. Вознесенська, Г. В. Мироненко, М. І. Найдюнов, Н. О. Обухова, Н. І. Череповська, Н. С. Шишко ; за ред. Л. А. Найдюнової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. – 278 с.
27. Юркова О. Шість технологій створення фейкових новин та прості інструменти для їх викриття. URL: <https://cutt.ly/5DAOd9E>

7. Контактна інформація

Кафедра соціальної психології	м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 E-mail: ksppr@pnu.edu.ua https://ksp.pnu.edu.ua/ тел. +38-(0342)-59-61-49
Викладач (і) Гостьові лектори	Пілецький В.С., кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	PLWS@ukr.net

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати

	мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchikh-zakladiv-osvity-1996.pdf
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також, за рішенням кафедри журналістики студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнi-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної

	освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf
--	---

Викладач _____